

Vlaams
Parlement

vergadering **C220**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 30 maart 2021

*(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie
georganiseerd.)*

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over noodopvang in de paasvakantie in het licht van de coronacrisis – 2632 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over studieruimtes bij lokale besturen in het licht van de coronacrisis – 2738 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale heffingen op installaties voor hernieuwbare energie – 2654 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het mentale welbevinden van het Vlaamse overheidspersoneel – 2679 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inzet van coronasneltesten bij lokale besturen – 2682 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tekenen van notariële akten door gemeenten in coronatijden – 2686 (2020-2021)	22
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over lokale projecten om het mentale welzijn te versterken – 2710 (2020-2021)	25

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over noodopvang in de paasvakantie in het licht van de coronacrisis – 2632 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over studieruimtes bij lokale besturen in het licht van de coronacrisis – 2738 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, zoals vaak in deze crisisperiode is een vraag al een beetje gedateerd tegen het moment dat ze aan bod komt in de commissie. Dat is geen verwijt, want ik heb ze vorige week ingediend en ze is meteen geagendeerd, waarvoor dank, voorzitter – en ook secretaris, uiteraard –, maar dat was nog na het voorlaatste Overlegcomité en ondertussen is er nog een Overlegcomité geweest dat deze kwestie nog prangender op de agenda zette door het onmiddellijk sluiten van de scholen sinds afgelopen maandag.

Intussen is de Vlaamse Regering afgelopen vrijdag ook al bijeengekomen. Ze heeft een systeem uitgewerkt om lokale besturen te ondersteunen voor het organiseren van noodopvang deze week en de komende weken: het systeem dat bestond, is verlengd. Minister, ik vind dat een goede en ook zeer snelle keuze. Ik ben zeer blij dat er meteen is gehandeld. Aan de andere kant stel ik vast – en ook daar kan niemand aan doen – dat het opnieuw de lokale besturen zijn die de problemen mogen oplossen op het moment dat ze opduiken. Het zijn toch vooral zij die worden geconfronteerd met die chaos. Beslissingen genomen op Vlaams of op federaal niveau, hebben soms tot gevolg dat de lokale besturen wat in de problemen komen. In de contacten die ik heb gehad, merk ik toch dat de rek er stilaan op een aantal terreinen uit is.

Minister, ik pas mijn vraag een beetje aan. Niet om u te verrassen, maar omdat die vragen niet zo relevant meer zijn.

Kunt u wat meer duiding geven bij de beslissing die afgelopen vrijdag door de Vlaamse Regering is genomen wat betreft dit thema?

Hoeveel zicht hebt u momenteel op de situatie op het terrein voor noodopvang? Ik zag in de beslissing van de Vlaamse Regering dat er maar rekening werd gehouden met een percentage van 0,2 of 0,3 procent kinderen die nood zullen hebben aan noodopvang. Dat lijkt mij zeer weinig in deze onverwachte tijden en gezien de drukke combinatie met telewerk van ouders. Hebt u zicht op de situatie op het terrein? Zijn er lokale besturen die niet alle vragen van hun bevolking kunnen inlossen en daardoor in de problemen komen? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): We blijven bij de jeugd, de iets oudere jeugd dan, die ook de steun van deze commissie en van de minister verdient. Ik heb het namelijk over studieruimtes.

Op 1 december 2020 stuurde u samen met de minister van Onderwijs Ben Weyts en minister van Jeugd Benjamin Dalle een omzendbrief naar de lokale besturen

waarin de mogelijkheid werd gecreëerd om stille studieruimtes op een veilige manier te organiseren.

Na het Overlegcomité van 24 maart werden nieuwe en strengere maatregelen uitgevaardigd. Voor de studenten is het op dit ogenblik een belangrijke periode, namelijk de paasvakantie, of het paasreces – zoals dat in het hoger onderwijs wordt genoemd –, waarin het eerste deel van hun blokperiode aanbreekt.

Die stille studieruimtes zijn in die periode heel belangrijk voor hen, voor hun mentaal welzijn, maar ook voor hun studieresultaten. Heel wat jongeren en studenten hebben geen goede studieomgeving, om allerlei redenen: niet alleen kwetsbare jongeren, maar ook ouders die thuiswerken, broers of zussen die thuis zijn, waardoor het moeilijk studeren is.

Minister, behouden de lokale besturen de mogelijkheid om studieruimtes te organiseren?

Blijven dezelfde voorwaarden van toepassing?

Zult u de lokale besturen hierin verder ondersteunen?

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil de twee vraagstellers danken voor de vraag. Mijnheer Vaneeckhout, ik begrijp dat u kort op de bal probeert te spelen. Dat is uw plicht, uw taak en uw verantwoordelijkheid als parlementslid. Hetzelfde geldt voor de heer Warnez. Wanneer zich een nieuwe situatie aftekent, moet de Vlaamse overheid schakelen en maatregelen nemen. Het lijkt mij heel gezond dat jullie daar heel snel vragen over stellen.

Het goede is ook – u hebt dat zelf ook gezegd, mijnheer Vaneeckhout – dat we hebben geprobeerd heel snel te schakelen. Samen met minister Beke hebben we woensdag inderdaad onmiddellijk de beslissing genomen om de regeling die al in het verleden bestond en die we hebben toegepast in de verlengde herfstvakantie – herinner u dat we die toen met een week hebben verlengd – en ook al in de vorige paasvakantie, toen er problemen waren met de opvang, te verlengen. We hebben toen zeer snel geschakeld door een pragmatische en creatieve samenwerking te stimuleren tussen scholen, lokale besturen en andere partners.

We kennen de maatregelen. Ik denk niet dat ik daar heel lang bij moet stilstaan. Een lokaal bestuur krijgt 20 euro per opgevangen kind en 10 euro per effectief opgevangen kind voor de inzet en het veiligheidsonderhoud van de infrastructuur. Samengeteld moet 30 euro per opgevangen kind de kosten vergoeden. Dat moet grotendeels lukken, het hangt wat af van situatie tot situatie. Daarmee, zo hebben we begrepen, kunnen de gemeenten vooruit.

We vragen opnieuw een enorme inspanning van de gemeenten. U zegt dat juist: bij die gemeenten is, net zoals in de rest van de samenleving, de rek er bijna uit. Uiteraard begrijpt iedereen dat we nergens anders naartoe kunnen dan naar die lokale besturen, en dat we bij hen aan de deur moeten kloppen. We vragen dan ook heel duidelijk, in de eerste plaats aan de ouders zelf: 'Zorg, in de mate van het mogelijke, zelf voor een oplossing. Wees de oplossing.' Vele mensen moeten thuiswerken. Dat is niet gemakkelijk, het is heel vermoeiend voor sommige mensen. Kleine kindjes combineren met thuiswerken, dat is allemaal veel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Maar dat is de eerste 'line of defense' in dit systeem: een beroep durven en moeten doen op de ouders. Daarna vragen we aan

de scholen, de jeugdwerking, de reguliere opvang, om zoveel mogelijk mee de opvang te helpen ondersteunen.

U vraagt mij of ik op dit moment een beeld heb op het terrein. We proberen daar een beetje een beeld op te krijgen, maar eigenlijk zullen we dat beeld pas achteraf hebben. Ik moet daar niet flauw over doen. Dat is ook heel moeilijk: vele dingen zijn al opgestart of zijn nog aan het opstarten. Elders werkt het al, op een aantal plaatsen zelfs zeer goed.

Maar ik kan u wel een beeld geven van vorige keer. Ik breng het even in herinnering. In die extra week na de herfstvakantie hebben 109 besturen noodopvang georganiseerd. In totaal ging het over 30.910 opvangdagen en over een bedrag van 859.770 euro. Dat geeft toch een beeld van de inspanningen die toen verzet zijn. Ik denk, in alle eerlijkheid, dat dat vandaag niet veel anders zal zijn. Mijn kleine teen zegt dat we zullen landen in die grootteorde.

U mag ook niet vergeten dat, wanneer er de afgelopen weken beperkte noodopvang werd georganiseerd door lokale besturen bij lokale uitbraken van covid in scholen – op de telling van 23 maart ging dat toch over 36 scholen –, in die procedure voor de sluiting van de school het lokaal bestuur altijd op voorhand werd betrokken, zodat er op voorhand kon worden nagedacht over extra noodopvang. De vraag vanuit het onderwijsveld komt dus steeds via lokaal overleg. Op het Vlaams niveau hebben we een draaiboek met uniforme procedures voorzien, in samenspraak met minister Weyts. Die extra opvang werd vergoed via het coronabesluit. Er is dus al enige ervaring met deze methodologie. We hebben niet iets nieuws willen uitvinden. Dat kan een antwoord zijn.

Twee, wat betreft de studieruimtes, begrijp ik dat de timing van de nieuwe maatregelen een bepaalde mate van onzekerheid met zich mee kan brengen. Met de nieuwe examenperiodes in het vooruitzicht is het voor studenten belangrijk om te weten waar ze terecht kunnen om zich verder en goed te kunnen voorbereiden. Ik ben ervan overtuigd dat de stille studieruimtes hier in het verleden een belangrijke en positieve rol hebben gespeeld.

Door de vervroegde start van de paasvakantie is het bovendien belangrijk om zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden aan de lokale besturen en natuurlijk ook aan onze studenten.

De huidige situatie is in zekere zin vergelijkbaar met de periode van november/december vorig jaar. Ook toen werden wij geconfronteerd met een situatie van verhoogde alertheid en een prangende vraag naar geschikte studeerplekken. De omzendbrief van 1 december hield rekening met die situatie van verhoogde alertheid en bevatte een aantal maatregelen en voorschriften die specifiek gericht waren op een veilige organisatie van de stille studeerplekken.

Deze omzendbrief kent geen einddatum. Dat heb ik u al bevestigd op de commissievergadering van 2 maart. Omdat het echter belangrijk is steeds te kijken naar de meest actuele situatie, werd de omzendbrief getoetst aan het meest recente wetgevend kader. De omzendbrief doorstaat die test; de bepalingen en voorschriften van die omzendbrief kunnen dus nog steeds worden gebruikt. Dat heeft ook minister Weyts zo afgesproken met de sector van de hogescholen en de universiteiten, die zelf ook studeerruimtes organiseren. Net zoals in het verleden het geval was, kan ik vanuit mijn rol enkel trachten de lokale besturen aan te moedigen en te inspireren om stille studeerplekken te organiseren.

Tijdens de commissievergadering van 2 maart werd geopperd om de omzendbrief nogmaals onder de aandacht te brengen van de lokale besturen. Ik gaf toen reeds aan dat dat een goed idee is. Ik zal de besturen via de CCVO-nieuwsbrief (Crisiscentrum van de Vlaamse overheid) nogmaals wijzen op het bestaan en de

inhoud van de omzendbrief. Of lokale besturen daarop ingaan, hangt natuurlijk – dat weet u – af van de lokale autonomie. Ze moeten rekening houden met de federale covidregels.

Het werken met een reservatiesysteem, zoals voorzien in de richtlijnen, biedt een groot voordeel op het vlak van veiligheid. Er is immers altijd op voorhand geweten wie er verwacht wordt en hoeveel personen op elk moment aanwezig zullen zijn.

Ik heb er het volste vertrouwen in – en ik denk u ook, mijnheer Warnez – dat de lokale besturen opnieuw de nodige acties zullen ondernemen en zelf de inschatting kunnen maken welke locaties hier het best voor in aanmerking komen.

Voorbeelden van gelijkaardige initiatieven kan men ter inspiratie steeds vinden op de website Vlaanderenhelpt.be of op de website van Bataljong.

Besluitend kan ik zeggen dat de omzendbrief de juiste drager is om aan dat probleem tegemoet te komen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is inderdaad snel geschakeld. Dat moest natuurlijk ook wel, want we zaten zeer dichtbij. In die zin was het ook een echte lastminutebeslissing.

Die noodopvang is superbelangrijk. Daarom wil ik daar iets meer op ingaan. Die noodopvang is super belangrijk, omdat we, ten eerste, absoluut moeten vermijden dat grootouders opvang zouden moeten verlenen in deze periode. Ik vrees dat, wanneer mensen niet terechtkunnen in de noodopvang, ze heel snel bij dergelijke pistes uitkomen, en dat zou virologisch misschien wel meer problematisch zijn dan noodopvang. Ten tweede, we weten ook wat de impact is van het sluiten van het onderwijs of het sluiten van opvangmogelijkheden op verontrustende stress-situaties. Ten derde is er ook het aspect van mentale gezondheid. U hebt het zelf al aangegeven. In sommige situaties is het echt onhoudbaar om dat allemaal te combineren: op een goede manier voor de kinderen zorgen en dat combineren met allerlei andere zaken. Het voorkeurscenario blijft evenwel om dat toch te proberen.

Minister, ik heb een aanvullende vraag. U zegt dat er in de herfstvakantie 109 lokale besturen noodopvang hebben georganiseerd. Dat wil natuurlijk zeggen dat 191 lokale besturen in Vlaanderen dat niet hebben gedaan. Hoe is men daar op die plaatsen dan mee omgegaan? In welke mate was er op dat moment dan geen nood om dat te doen? Of op welke andere manier is dat opgelost? Hebt u daar zicht op? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik ben blij met uw signaal dat de omzendbrief de toets van de nieuwe regels doorstaat. Dat is een heel duidelijk signaal dat de stille studeerruimtes mogelijk blijven. Voor alle duidelijkheid: ik vind het ook goed dat die universiteiten en hogescholen zelf die studieruimtes kunnen voorzien. Ik ben blij dat minister Weyts dat met de sector heeft afgesproken. Maar thuis, dichtbij, een studieplek hebben, is toch cruciaal. Daarbij kunnen we opnieuw, zoals bij de noodopvang, rekenen op onze lokale besturen. Ik heb daar alle vertrouwen in. Ik heb dan ook geen verdere vragen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik dank u. Minister, ik dank u voor de bevestiging die u vorige keer ook al hebt gegeven: die omzendbrief rond stille

studieruimtes is eigenlijk nooit weggeweest. Het is niet omdat er sluitingen zijn, dat het nu wel kan. Het kon voordien ook altijd al. Dat vind ik goed.

Maar, collega's, we moeten daar wel eerlijk in zijn: het sluiten van de scholen – voor diegenen die daarvoor hebben gepleit – heeft wel geleid tot de vraag waar die kinderen dan heen moeten. We stellen vast dat in sommige gemeenten de scholen sluiten, om dan opnieuw open te gaan om er opvang te organiseren. Maar de kinderen mogen geen les krijgen omdat het opvang is en geen les. Zouden we dan niet beter lesgeven in coronaomstandigheden? Dat is een vraag die in sommige omstandigheden terecht kan worden gesteld.

Minister, ik herhaal mijn oproep van mijn actuele vraag van vorige week, om de opvang niet te beperken tot zogenaamde essentiële beroepen. We stellen immers vast dat er momenteel ook ouders zijn die een essentieel beroep hebben, omdat ze de inkomsten van hun job nodig hebben. Zij kunnen niet nogmaals gebruikmaken van de technische werkloosheid of van eender welke formule. Zelfstandigen kunnen gebruikmaken van een overbruggingskrediet. Ja ja, maar als je job, je zaak net opnieuw draait, dan wil je die gewoon openhouden en niet zeggen: 'Ik ben dicht en ik maak gebruik van een overbruggingskrediet.' Kunt u de gemeentebesturen vragen om die restrictie van wat essentieel is, niet te beperkend toe te passen, temeer omdat die tussenkomst van 30 euro er is? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik druk me voorzichtig uit, maar door de haperende beslissing over het al dan niet openhouden van onze scholen, en als uitloper daarvan de haperende beslissing over het al dan niet openhouden van de kleuterscholen, wisten de gemeenten pas donderdagavond dat ze vanaf maandag in opvang moesten voorzien. Het is natuurlijk een heel goede zaak dat de Vlaamse Regering heel snel heeft laten verstaan dat ze de regeling uit het verleden in verband met die 30 euro overeind houdt, maar ik heb toch ook het gevoel op het terrein dat het voor vele steden en gemeenten wel heel kort dag was. Ik weet niet of we de 109 nu zullen halen.

Het zou misschien nuttig zijn om tijdens de paasvakantie na te gaan hoeveel lokale besturen in die heel korte periode op de boot zijn kunnen springen. Stel dat zich een worstcasescenario voordoet, wat voor alle duidelijkheid niemand onder ons hoopt, waarbij de paasvakantie nog verder moet worden verlengd, dan zullen misschien toch meer gemeenten klaar zijn om vanaf de eerste week na de paasvakantie opvang te organiseren. Nu zijn het vaak de scholen die insprongen omdat ze niet echt op de gemeenten konden rekenen, maar we hopen dat het na de paasvakantie, in het geval dat nodig is, beter kan. Minister, kan men tijdens de paasvakantie niet eens checken hoeveel steden en gemeenten opvang hebben georganiseerd en hun wat extra informatie geven voor het geval dat nodig zou zijn?

De voorzitter: Achter Dessel mag je een streepje zetten.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor het streepje achter Dessel. Dat is goed gewerkt van de lokale burgemeester daar.

De voorzitter: Van het personeel.

Minister Bart Somers: Dus, van het personeel van de lokale burgemeester. Proficiat aan het personeel.

We weten allemaal dat snel organiseren 'a hell of a job' is. Ik heb ongelooflijk veel respect voor iedereen die lokaal, maar ook in de scholengemeenschappen en in de

scholen, enorme inspanningen doet om te zorgen voor opvang wanneer ouders echt geen opvang hebben voor hun kinderen omdat ze, zoals de heer Daniëls zegt, actief moeten zijn op de arbeidsmarkt, een eigen zaak hebben, tot een essentiële beroepscategorie behoren of omdat de thuissituatie het echt niet toelaat. Er zijn ook sociale situaties denkbaar waarin er beter geen opvang is. We moeten daar een oplossing voor zoeken en ik dank dan ook al die mensen die daar hun nek voor uitsteken.

Mijnheer Vaneeckhout, u zegt terecht dat iets meer dan honderd gemeenten het gedaan hebben, en dat is prachtig van die gemeenten, maar het wil ook zeggen dat een pak gemeenten het niet hebben gedaan. In die gemeenten valt de opvang terug op drie groepen. Eerst en vooral zijn er de ouders. We vragen van iedereen om zoveel mogelijk thuis te werken – thuiswerk is een belangrijk onderdeel van de aanpak in de strijd tegen corona –, waardoor ouders, via aanpassingen en met alle problemen en moeilijkheden van dien, in staat zijn om de kinderen thuis op te vangen.

Ook scholen hebben vaak inspanningen gedaan. Ik zie dat ook vandaag nog. Ik wil een kleine nuance maken bij wat de heer Daniëls zegt. Ik denk dat hij dat ook niet bedoelt op de manier waarop het zou kunnen worden gelezen. Wanneer een school beslist geen les te geven, betekent dat niet dat de dag nadien alle kinderen van die school moeten worden opgevangen. Als ik het aantal in mijn eigen stad bekijk, dan gaat dat slechts over een fractie. In een school van bijvoorbeeld 500 leerlingen moeten er soms 20 of 25 worden opgevangen. Dat is een andere context, ook virologisch. Ik denk dat scholen in die gemeenten ook grote inspanningen hebben gedaan. En vaak is dat in overleg met de gemeenten. Vaak bekijken gemeenten en onderwijsinstellingen samen wie wat kan doen.

Mijnheer Daniëls, u vraagt om de opvang niet te laten beperken tot enkel essentiële beroepen. Dat is niet de bedoeling. Ik denk dat daar een stuk lokale autonomie moet spelen. Het enige wat we gezegd hebben, is dat, wanneer de vraag groter wordt dan het aanbod, er ruimte is voor de lokale besturen om naar eigen wijsheid en inzichten een stuk prioritering in te bouwen. Ik denk dat men dit op een dergelijk korte termijn niet anders kan oplossen. De lokale besturen kennen het best het terrein en de mensen om daar maatwerk te kunnen leveren. Maar in principe moet voor iedereen die echt nood heeft aan opvang, kunnen worden voorzien in opvang, dus ook voor mensen die niet tot die afgebakende groep essentiële beroepen behoren. Op dat vlak zitten we zeker op dezelfde lijn.

Mijnheer Ongena, uw opmerking is terecht. Het was zeer kort dag, maar op virologisch vlak moet men soms zeer kort schakelen. We zullen proberen, om op uw suggestie in te gaan, om zo snel mogelijk te scannen, zodat we weten waar we staan. Ik kan niet beloven dat dit een sluitende oefening is, want dit betekent dat we opnieuw mensen moeten bevragen die al overbevraagd zijn. Dat betekent dus een telefoontje of een mail naar een burgemeester met een bevraging over de opvang, terwijl zij al verzuipen in het werk en dan ook het liefst met rust worden gelaten. Ik denk dat u daar wel begrip voor hebt, maar we zullen wel proberen om een scan te maken. U hebt gelijk dat we moeten proberen een indicatie te krijgen over hoe het loopt op het terrein en waar er eventueel nog kan worden bijgestuurd.

Ik moet ook zeggen dat noch de administratie, noch het kabinet veel klachten of hulpgeroep heeft gekregen. Dat is voor mij wel een signaal dat er hard wordt gewerkt op het terrein om alles in orde te krijgen. We zullen toch proberen om zo snel mogelijk een scan te hebben, maar wel in het besef dat we die mensen niet mogen overbevragen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, u mag ook een streepje trekken achter Anzegem, waar de fantastische meerderheid – maar vooral de medewerkers – ervoor hebben gezorgd dat er voldoende krachten zijn gevonden om dat waar te maken.

Daarnaast heb ik nog een kleine bedenking. We moeten ervoor zorgen dat we de juiste cijfers met elkaar vergelijken. Enerzijds zijn er de schoolvakantieweken, waarin we geen beroep kunnen doen op de scholen om in te springen. Anderzijds zijn er de weken waarin de scholen gesloten waren. Die cijfers moeten we uit elkaar halen. Mijn oorspronkelijke vraag ging over de paasvakantie en op dat moment kunnen we natuurlijk niet rekenen op de scholen om een deel van dat werk te verzetten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ook vanuit Wingene een streepje uiteraard. Maar ik hoop vooral ook dat er bij jullie allemaal een streepje staat wanneer het gaat over stille studieruimtes.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de lokale heffingen op installaties voor hernieuwbare energie – 2654 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, collega's, Vlaanderen heeft een aantal duidelijke en realistische klimaatambities in het vooruitzicht gesteld en in dat kader is het van groot belang dat we alle bestuursniveaus in Vlaanderen meehebben in dit verhaal.

Minister, u werkt in dit kader aan een lokaal energie- en klimaatpact waarin een aantal duidelijke engagementen worden bepaald van zowel de Vlaamse Regering als de lokale besturen. De lokale besturen zijn en blijven een belangrijke bestuurslaag in ons Vlaams administratief landschap, maar zijn tevens het niveau waarop concrete acties of beleidsinitiatieven onmiddellijk een opmerkelijke impact kunnen genereren.

Het is vanzelfsprekend van belang dat de Vlaamse Regering een actieve rol speelt, maar we mogen ook van lokale besturen verwachten dat ze niet optreden als een remmende factor op de ontwikkeling van een modern energiebeleid. Zo stelde ik naar aanleiding van mijn schriftelijke vraag vorig jaar vast dat bepaalde gemeenten in deze legislatuur een heffing hanteren voor de installatie van masten en pylonen. In sommige gemeenten worden windmolens expliciet vrijgesteld van dergelijke belasting, in andere gemeentereglementen wordt daar geen melding van gemaakt. Dat heeft tot gevolg dat het opwekken van groene energie op deze manier sterk wordt afgeraden. Dit ligt niet in lijn met het Vlaamse klimaat- en energiebeleid maar ook niet met de omzendbrief van 2019 in dat kader.

Minister, zult u in gesprek treden met de betrokken lokale besturen die een heffing zonder vrijstelling hanteren om hun beleid in dit kader bij te sturen?

Zult u desgevallend concrete maatregelen nemen in het kader van het lokaal energie- en klimaatpact om dergelijke contraproductieve heffingen niet langer mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Gryffroy, ik zal beginnen met een korte schets van het juridisch kader. Wat de Europese rechtspraak betreft, verbieden de Europese richtlijnen de lidstaten niet om hernieuwbare energiebronnen te belasten. Het komt aan de lidstaten zelf toe om te oordelen of belastingvrijstellingen of -verminderingen nodig zijn om nationale streefcijfers voor duurzame energie te halen.

Nationale rechtspraak, onder andere van de Raad van State, bepaalt dat de hoogte van de gemeentebelasting op hernieuwbare energie aanvaardbaar is zolang dit de aanmoediging van het gebruik van hernieuwbare energie op een ander niveau niet tenietdoet. Er is ook geen wettelijk of decretaal kader dat een verbod oplegt om windmolens te belasten.

Conclusie, het is gemeenten niet verboden om ook windmolens te belasten in het kader van een algemene belasting op masten en pylonen, maar een vrijstelling kan dus wel. De meeste gemeenten die een belasting op masten en pylonen heffen, passen deze vrijstelling ook toe. Op dit moment zijn er nog maar negentien gemeenten of 6 procent die effectief een belasting heffen op windmolens.

Ik probeer een consequente lijn te volgen en die bestaat erin dat ik de lokale autonomie maximaal respecteer. Gemeenten moeten zelf inschatten wat er op basis van de lokale omstandigheden nodig is en moeten zelf bepalen welke belastingen ze wel of niet heffen binnen de bestaande wettelijke randvoorwaarden. Ik kan als toezichthoudende overheid optreden om deze belastingreglementen te toetsen aan de wet en het algemeen belang, maar er is tot op heden onvoldoende grond om op te treden tegen deze lokale belastingreglementen.

Het is ook mijn eigen visie dat we moeten opletten dat een beleidsdoelstelling op het Vlaamse en op het federale niveau, hoe eerbaar ook, niet tot gevolg heeft dat de lokale autonomie, in dit geval de fiscale autonomie, zou worden ingesnoerd om bij te dragen aan die doelstelling. Dat is een gevaarlijk pad, omdat men dan op 101 manieren de lokale autonomie kan beperken, terwijl ik net voorstander ben van méér lokale autonomie.

Om eenzelfde doelstelling te bereiken, zijn verschillende instrumenten inzetbaar. Ik denk dat we daar de ruimte moeten laten aan de lokale besturen om dat zelf te doen. Principieel ben ik dus geen voorstander van het inperken van de lokale autonomie. Maar we hebben natuurlijk dat lokaal energie- en klimaatpact, dat we met individuele gemeenten willen sluiten. We stimuleren de gemeenten om concrete engagementen op te nemen op het vlak van verduurzaming, bijvoorbeeld participatie aan hernieuwbare energie, mobiliteit, vergroening, ontharding en collectieve renovaties. We vragen ook om het draagvlak voor hernieuwbare energie te verhogen en we duiden in de tekst van het pact dat een belastingvermindering of -vrijstelling voor hernieuwbare energie aanbevolen wordt.

Ik zal in gesprek gaan met die negentien gemeenten via het lokaal energie- en klimaatpact en hen erop wijzen dat zij bij de uitvoering van dat plan ernstig moeten nadenken of dat wel verzoenbaar is met een belasting op windmolens en of ze daar die vrijstelling, wanneer ze al een belasting hebben op pylonen, ook niet voorzien voor windmolens. Dat is de houding waarmee ik naar dat pact kijk. Ik gebruik het als een hefboom om met hen in dialoog te gaan en hen ervan te overtuigen om de autonomie die ze hebben, niet te gebruiken tegen hernieuwbare energie.

Wat ik niet ga doen, is daar een absolute voorwaarde van maken ter ondertekening van het Lokale Energie- en Klimaatpact, omdat ik denk dat er ook geen een-op-eenrelatie is tussen een windmolen en een lokale belasting. Ik vind die lokale belastingen niet verstandig. Ik ben daar niet enthousiast over. Ik begrijp dat dat vanuit een ecologisch oogpunt een zeer betwistbare belasting is. Het is wel de

vrijheid van de gemeenten om dat te doen, maar ik ga hen daarop aanspreken, om te trachten ervoor te zorgen dat zij inzien dat in het kader van een duurzaam beleid en in het kader van het ondertekenen van een lokaal energie- en klimaatplan, de consequentie voor henzelf erin zou moeten bestaan dat ze die belasting loslaten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord, maar u zult het mij niet helemaal kwalijk nemen dat ik eigenlijk niet tevreden ben met uw antwoord. Ik zal u zeggen waarom. Er zijn een kleine 300 gemeenten die een burgemeestersconvenant ondertekend hebben, met een doelstelling tegen 2025 en zelfs tegen 2030. We staan daarmee als regio op de eerste plaats in Europa. Na ons komt Italië. Maar als je kijkt naar de inhoud van die burgemeestersconvenanten, is er nog heel weinig verwezenlijkt.

Ik zit zelf in het Comité van de Regio's (CvdR), waar u vroeger ook in zat. Ik ben ervan overtuigd dat het bottom-up moet zijn. We weten dat de grootste oorzaak, maar ook de grootste oplossingsgerichtheid, juist bij de gemeenten zit. Zij staan met hun botten in het veld. Zij weten wat er kan rond wegen, mobiliteit, renovatie enzovoort.

U kunt dan wel zeggen dat Europa het u niet toestaat en dat u voor fiscale autonomie bent enzovoort, maar die gemeenten die de burgemeestersconvenanten ondertekend hebben en die nu zien dat het een show was van vroeger, die ze niet kunnen waarmaken, en die straks bij u om meer centen komen vragen, zijn dezelfde gemeenten die ook zorgen voor bepaalde drempels die ingevoerd worden en die dus taksen heffen op de pylonen. En dat is een contradictio in terminis.

U zegt dat u voorstander bent van fiscale autonomie. Mag een gemeente dan bijvoorbeeld morgen beslissen om op alle verkeerslichten een taks te heffen, omdat ze die niet mooi vindt? Wat gaat u dan doen? Zeggen dat het niet mag, omdat het openbaar nut is? Maar misschien is een windmolen dan ook van openbaar nut, om de doelstelling te halen. Dat is een open vraag.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik vraag heel graag het woord, want het zal niet vaak voorvallen, maar ik moet mij hier toch veeleer aan de kant van onze minister scharen en voluit de kaart trekken van de autonomie van de gemeenten en mij met mijn partij verzetten – u weet dat – tegen de groene golf, die ooit opgestart is door Agalev en nadien Groen, en die echt alle andere partijen, behalve de mijne uiteraard, blijkt te hebben aangetast. Ik weet niet wat de heer Vaneeckhout dadelijk nog zal zeggen, want het gras lijkt hem volledig voor de voeten te zijn weggemaaid door de heer Gryffroy.

Ik benadruk nogmaals dat gemeenten in dezen inderdaad de autonomie hebben om te doen wat ze doen en dat dit absoluut prioriteit moet blijven hebben op de klimaatreligie, waar ik mij altijd tegen zal blijven verzetten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Deze vraag behelst eigenlijk twee belangrijke principiële discussies, enerzijds de discussie rond lokale groene energie en anderzijds die over fiscale autonomie. Dat vind ik ook wel een heel belangrijk punt dat we in acht moeten nemen, collega Gryffroy. De vraag is: hoe sterk vertrouwen we de lokale besturen? Of gaan we er vandaag van uit dat het louter gesubsidieerde ondergeschikte besturen moeten zijn? Ik stel het wat zwart-wit. Voor ons, voor alle duidelijkheid, gaat het richting dat vertrouwen.

De doelstelling die u aanhaalt, collega, is absoluut volledig terecht, namelijk lokale energieproductie stimuleren. Maar ook wij zitten op de lijn van de minister. We moeten in gesprek gaan met de lokale besturen richting het lokale energie- en klimaatpact en de burgemeestersconvenanten. Maar het juridisch gaan uitsluiten, dat is eigenlijk tegen de gemeentebesturen zeggen dat we hen niet vertrouwen. En dat is eigenlijk ook een beetje zeggen dat we niet geloven dat er ook redenen achter die belastingen kunnen zitten.

Ik kan die redenen hier niet allemaal opsommen. Ik kan niet namens al die lokale besturen met zo'n belasting spreken. U bent meer specialist dan ik, maar het kan bijvoorbeeld zijn dat een gemeente hinder bij burens of hinder op de omgeving ziet, en dat men die belasting dan gebruikt als een manier om de omgeving of de burens te gaan compenseren. Ik weet dat er andere manieren zijn, via coöperatieven enzovoort. En straks komt er nog een andere manier aan, collega Gryffroy, waaraan u heel hard aan het werken bent in het parlement. Ik weet dus dat die er zijn, maar ik weet ook dat er redenen zijn bij de lokale besturen, dus ik zou er toch voor pleiten om in gesprek te gaan en die redenen te gaan beluisteren, veeleer dan richting gesubsidieerde ondergeschikte besturen te gaan.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

U bent persoonlijk aangesproken door de heer Van Rooy.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik voel mij altijd gecharmeerd als ik persoonlijk aangesproken word, dus geen enkel probleem. Ik zal ook dag na dag de groene boodschap blijven vertolken, want als ik zie wat de resultaten op het terrein zijn, is die groene golf alleszins nog niet overal doorgedrongen. Ik maak me daar weinig zorgen over. En het gras zal misschien altijd groener zijn aan de overkant, maar ik voel alvast nog geen gras weggemaaid worden voor mijn voeten.

Minister, ik wil nog eventjes inhoudelijk ingaan op wat volgens mij het fundament van deze vraagstelling is, namelijk de financiële nood van lokale besturen. Ik wil het niet op flessen trekken, maar u weet dat wij altijd nog meer willen. Dat is ook niet nieuw. Lokale autonomie is, zoals collega Warnez schetst, wel een continuüm. Wij geven aan lokale besturen niet de absolute vrijheid om op eender welk domein alles te mogen doen. Collega Gryffroy gaf al een voorbeeld van wat er bijvoorbeeld niet kan. En we kiezen er op dit moment ook niet voor om alles te reguleren wat lokale besturen mogen doen. Ik vind het dus wel interessant dat we toch met enige zin voor nuance met het argument van lokale autonomie blijven omgaan, want er zijn toch altijd wel redenen om een aantal dingen, ook vanuit een verantwoordelijke Vlaamse overheid, in handen te durven houden.

Ik spreek me zelfs niet uit over deze casus op zich, want ik denk, zoals collega Warnez schetst, dat de eerste stap altijd moet zijn om in overleg te gaan en naar de grondoorzaken te kijken. En dat is dan die financiële nood van lokale besturen. Laat ons eerlijk zijn: los van visuele hinder, zijn veel van dat type belastingen ingevoerd omdat lokale besturen extra inkomsten zoeken. Ze gaan op zoek naar creatieve manieren om op een andere manier andere groepen en andere problemen in de samenleving eventueel een deel van de koek te laten meebetalen.

In dat opzicht, minister, moeten we het toch ook nog een keer hebben – ik verwacht daar nu geen concreet antwoord op – over de structurele financieringsnood van lokale besturen, en bijvoorbeeld de herziening van het Gemeentefonds. U hebt zich bereid verklaard om in de komende jaren een onderzoek te doen naar wat daar eventueel in de komende legislatuur zou kunnen worden gewijzigd. Wat is de stand van zaken daarvan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's. Het is een interessant principiële spanningsveld dat door collega Gryffroy naar voren wordt gebracht. Ik ga zo dadelijk ook een beetje nuanceren.

Eerst en vooral moet u weten dat een van de grote principes uit onze grondwet op het gebied van fiscaliteit is dat gemeenten op alles belastingen kunnen heffen, behalve daar waar het algemeen belang of de wet dat inperkt. Er is dus eigenlijk principiële een zeer grote autonomie voor lokale fiscaliteit. Wie daaraan wil sleutelen en werken, moet dus weten dat hij naar de kern gaat van wat de fiscale autonomie van onze gemeenten is. Ik ben een communalist en ik sta voor de verdediging van de autonomie van onze lokale besturen.

Ten tweede is er de financiële nood die collega Vaneeckhout aanhaalt. Dat is absoluut zo. Een gemeentebestuur met goede plannen en sterke inzichten kan middelen goed gebruiken. Dat is evident. Dat is niet alleen in barre tijden, maar zelfs ook in goede tijden. We hebben daar ook grote inspanningen voor gedaan.

Maar hier, in dit dossier, wil ik enige nuance inbrengen. Wij spreken over negentien gemeenten. De gemiddelde belastingopbrengst van zo'n windmolen is 2000 à 2500 euro per jaar. Daarmee red je je begroting niet, zelfs al heb je er vijf. Ik relativeer dus heel sterk dat dat nu de begroting van een lokaal bestuur overeenkomt houdt. Dat kan een bijdrage daartoe leveren. Dat kan voor een stuk helpen. Als je over pylons en palen spreekt, is het snel wat meer. Dan halen gemeenten daar soms 25.000 tot 50.000 euro per jaar uit. Maar de windmolens zelf, dat is relatief beperkt. Dat zijn kleine bedragen.

Ik gebruik dat argument dus als wapen tegen uw stelling, mijnheer Vaneeckhout, die zegt dat je binnen het bredere geheel van de fiscaliteit moet kijken. Maar ik gebruik dat ook tegen collega Gryffroy, in de andere richting. 2000 euro per jaar voor een grote pylon zal weinigen tegenhouden om die te zetten. Die bedragen gaan ook niet doorslaggevend zijn in het ecologische beleid. We moeten dat dus nuanceren. Daarom vind ik het belangrijk dat we met die gemeentebesturen spreken. We moeten daar met hen over praten vanuit het perspectief van de convenanten die ze ondertekend hebben en de engagementen die ze zelf aangaan ten aanzien van duurzaamheid.

U zegt dat ze allemaal de burgemeestersconvenanten hebben ondertekend en dat ze nu ontdekken dat dat engagementen met zich meebrengt die toch wel inspanningen veroorzaken. Dan zeg ik u: dat op zich is al de winst van die eerste burgemeestersconvenant, die zeer vrijblijvend was. Daarna is er een tweede, waarbij ze gemonitord worden en ze in hun gemeenteraad meer geconfronteerd worden met de inspanningen waartoe ze zichzelf hebben geëngageerd. En er moet nog veel meer gebeuren. Er moet trouwens op alle beleidsniveaus veel meer gebeuren. Dus ook lokaal moet er veel meer gebeuren. Maar zeggen dat er in onze lokale besturen niets gebeurt, dat daar geen engagement is, dat men daar geen inspanningen aan het doen is, daar ben ik het niet mee eens. Dat zal misschien van gemeente tot gemeente verschillen, maar daar gebeurt wel degelijk iets.

Ten derde zijn we samen met collega Demir bezig aan het Lokale Energie- en Klimaatpact (LEKP), ter aanvulling van het Vlaamse. Daarin proberen we met veel betere, helderdere en objectieve maatstaven en doelstellingen die veel minder vrijblijvend zijn, te werken, om op het terrein vooruitgang te boeken, boven op al wat Vlaanderen doet. In dat kader gaan we daar met hen zeker over praten.

Waartoe ik mij wel toe wil engageren, mijnheer Gryffroy, is het volgende. Naar aanleiding van het afkloppen van het Lokale Energie- en Klimaatpact, dat een van de komende weken afgerond zal zijn, wil ik mij ertoe engageren om zelf rechtstreeks in contact te treden met die negentien gemeenten. Ik zal hen daarover aanschrijven. Ik zal hen wijzen op het problematische karakter van die belasting

en op het feit dat dat niet congruent is met onze ambities rond duurzaamheid. Ik zal hen met aandrang vragen om er ernstig over na te denken om die belasting op windmolens en hernieuwbare-energie-installaties af te schaffen of te vervangen door een belasting op iets anders dat niet-duurzame politiek in de weg staat. Dat engagement wil ik zeker nemen.

Ik ben ervan overtuigd dat als wij elkaar hier volgend jaar opnieuw over bevragen, mijnheer Gryffroy, die negentien gemeenten met minder gaan zijn. Dat geloof ik echt, omdat ik denk dat dialoog en overtuiging binnen een goed kader beter kunnen werken dan het gewoon verbieden. Want dan slaan we een weg in waarbij we wel weten waar we beginnen, maar niet waar we eindigen. Er zijn heel veel beleidsdomeinen waarin je vanuit een Vlaamse filosofie kunt zeggen dat een belasting niet helemaal klopt met wat wij willen doen. Ik weet dan niet waar we gaan eindigen. Ik vind dat een gevaarlijk pad om te bewandelen op het vlak van fiscale autonomie.

Het is dus een luisterbereide minister, een minister die wil ageren, maar die niet onmiddellijk wil verbieden. Het is geen verbodsminister. Het is een autonomie-minister, maar die wel staat voor het beleid dat u ook wenst te verdedigen in dezen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb nog een paar puntjes. Ik heb aan uw voormalige collega Tommelein in de vorige regering verschillende keren schriftelijke vragen gesteld naar de stand van zaken van de burgemeestersconvenanten. Er zijn ook studies rond gebeurd, samen met de Universiteit Hasselt. De conclusie was, toch in elk geval tot voor achttien maanden, dat de burgemeestersconvenanten heel snel ondertekend zijn, omwille van een zeker imago voor de gemeenten zelf, maar dat men heel veel problemen heeft met de invulling. Dat kunt u echt niet ontkennen, minister Somers. Er zijn heel veel problemen daaromtrent.

Ten tweede vind ik het nogal bizar hoe bepaalde mensen hier redeneren. De ondersteuning via de berekening onrendabele toppen, die bepaalt wat de waarde is van een groenestroomcertificaat, wordt betaald dankzij onze elektriciteitsfactuur. Als er straks niet negentien gemeenten een pyloonbelasting heffen, maar nog veel meer gemeenten – want als de ene gemeente dat kan, waarom kan de ander gemeenten dat ook niet, want het gaat toch zeer gemakkelijk? – moeten diezelfde berekeningen opnieuw gedaan worden, inclusief de berekening van die belasting.

Dus het heffen van de belasting op lokaal niveau maakt dat de ondersteuning straks hoger moet zijn voor dezelfde ontwikkelaars van die windprojecten, die windmolens. Maar die wordt dan eigenlijk niet betaald door de lokale gemeenschap, maar door alle Vlaamse elektriciteitsverbruikers. En dat vind ik een contradictio in terminis. Er is een bepaald systeem van ondersteuning, dat wordt berekend door de Vlaamse overheid, maar dat straks wordt belast door een lokale taks. Wat mij betreft, kan dat niet.

En inderdaad, er zijn misschien gemeenten die bepaalde projecten weigeren, hoewel ik in de schriftelijke vraag die ik toen heb gesteld, geen enkel zo'n antwoord heb gezien. Het was eerder van: 'Ja, we doen dat inderdaad. Net zoals voor pylonen doen we dat ook voor windmolens.' Ja, er zijn andere methodes, zoals bij coöperatieven en energiedelen.

Maar, nogmaals, als conclusie: ik zou heel graag hebben dat de minister expliciet het engagement opneemt om er inderdaad voor te zorgen dat er geen lokale heffingen komen op hernieuwbare energie. We hebben het indertijd ook zo gedaan bij de provincies, minister Somers. De provincie Oost-Vlaanderen heeft toen taksen

geheven op zonnepanelen op daken. Toen hebben we ook vanuit Vlaanderen gezegd: 'Nee, dit kan niet meer.' Minister Tommelein heeft daarvoor gezorgd. Hij was toen boos dat de provincie dat deed. En nu doet u dat niet ten overstaan van de gemeente. Voor mij is dat een probleem. Zullen we straks ook een taks op de laadpalen toelaten?

De voorzitter: Collega, kunt u afronden alstublieft?

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ben klaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het mentale welbevinden van het Vlaamse overheidspersoneel – 2679 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, het mentale welzijn van ons Vlaams overheidspersoneel kwam al meermaals aan bod in deze commissie, omdat we het ook wel erg belangrijk vinden. De meesten onder hen werken ondertussen al meer dan één jaar thuis, en dat is niet evident, zowel op organisatorisch als op sociaal vlak. Het contact tussen collega's zal na deze coronacrisis meer dan ooit naar waarde worden geschat. De babbel aan de koffieautomaat doet niet alleen goede ideeën ontstaan, maar kan ook een ontspannend moment zijn tijdens een drukke werkdag.

De minister monitort regelmatig het welbevinden van het overheidspersoneel via een welzijnsbevraging. Vorig jaar gebeurde dit in juni en september. Respectievelijk 6700 en 5500 Vlaamse ambtenaren vulden de enquêtes in. De resultaten waren op zich positief. Bij de laatste bevraging gaf 84 procent aan dat ze zich goed voelden bij het telewerken. 80 procent van de bevraagden gaf aan werk en privé goed te kunnen combineren. Op 5 maart werd een nieuwe bevraging gelanceerd, die kon worden ingevuld tot enkele dagen daarna.

Om de veerkracht van het Vlaams overheidspersoneel te versterken, zijn verschillende maatregelen ter ondersteuning genomen. Zo worden tips verspreid en webinars georganiseerd. Maar er is ook een meldpunt Mentaal welzijn opgericht voor personeelsleden die vragen hebben of behoefte hebben aan psychosociale hulp.

Het telewerken biedt natuurlijk ook heel wat voordelen. Ik denk aan minder pendeltijd die verloren gaat of aan een flexibelere combinatie met het privéleven. Maar er zijn ook nadelen, zoals die creatieve ideeën aan de koffiemachine. Minister, u meldde daarom dat u een taskforce zult samenstellen van academici en experts uit de privésector die een modern HR-beleid mee vorm kunnen geven.

Minister, kunt u inzicht geven in de resultaten van de bevraging? Hoe apprecieert u die en welke conclusies trekt u daaruit?

Kunt u inzicht geven over de werking en het succes van het meldpunt Mentaal welzijn?

Vindt u het nodig om extra maatregelen te nemen om het mentale welzijn van onze ambtenaren te versterken? Zo ja, dewelke?

Bereidt u zich ook voor om – wanneer het kan en mag – ons overheidspersoneel opnieuw toe te laten op de werkvloer? Bereidt u zich voor op het invoeren van de zogenaamde terugkomdagen? Op welke manier doet u dat?

Tot slot, werd de voornoemde taskforce inmiddels samengesteld en wie zal er deel van uitmaken? Op welke manier zal die specifiek zijn taak invullen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega, ik begin bij de resultaten van de welzijnsbevraging. Ik geef enkele kerncijfers mee.

Eén, 76 procent van de respondenten geeft aan dat het goed gaat. Dat is een daling tegenover juni 2020. Toen was dat 85 procent. 76 procent is nog altijd niet dramatisch, maar het is wel een daling. Ik denk eerlijk gezegd dat we die daling ook in de rest van de samenleving zien. Mensen zijn moe door die coronacrisis. Ze voelen zich heel wat ontzegt en moeten zich ook heel wat ontzeggen. Dat werkt in op het algemene welbevinden. Onze ambtenaren ontsnappen daar niet aan.

Twee, 67 procent van onze ambtenaren voelt zich gesteund door zijn leidinggevende. Dat was een jaar geleden 69 procent. Ik zou bijna zeggen dat dat de statistische afwijking is. 69 en 67 liggen toch heel dicht bij elkaar. Dat betekent dat men ook in moeilijke coronatijden, waar men móét thuiswerken, toch een appreciatie heeft over de leidinggevende. Dat stelt mij voor een stuk gerust.

Drie, 70 procent geeft aan dat hij werk en privé voldoende op elkaar kan afstemmen. Dat is eigenlijk evenveel als in juni 2020. Toen was het 71 procent. Maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat het in september 2020 80 procent was. Ook daar zien we dus een achteruitgang.

De cijfers blijven over het algemeen goed. Maar het langdurig thuiswerken begint toch zijn tol te eisen. We mogen daar niet blind voor zijn. Vandaag zitten we in een situatie van maximaal thuiswerk. In de toekomst zal het werken, als het van mij – en wellicht van velen – afhangt – eerder hybride verlopen. Ten tweede mag u niet vergeten dat het thuiswerken nu maximaal is, maar dat de coronastress, de stress rond heel de pandemie, ook voor impact bij de mensen zorgt.

Het is belangrijk om een aantal aandachtspunten uit de huidige werking mee te nemen. Zo blijkt dat we blijvend moeten inzetten op het welbevinden van onze medewerkers en dat hun verbondenheid met elkaar en met de organisatie belangrijk is.

U vraagt of ik inzicht kan geven in de werking en het succes van het meldpunt Mentaal welzijn. Personeelsleden van de Vlaamse overheid die het moeilijk hebben of vragen of behoefte hebben aan psychosociale hulp kunnen via mail contact opnemen met dit meldpunt. Dit meldpunt startte op 24 maart 2020 en wordt bemand door een maatschappelijk assistent van de vzw Sociale Dienst, een preventieadviseur psychosociale aspecten van de Gemeenschappelijke Dienst voor Preventie en Bescherming (GDPB) en een veerkrachtcoach van Agentschap Overheidspersoneel (AgO). Tot op heden werden 213 mails ontvangen en behandeld.

Een andere mogelijkheid is dat de personeelsleden tijdens de kantooruren telefonisch contact opnemen met de vzw Sociale Dienst. Aangezien oproepers gebruiken van het algemeen nummer zijn er geen gedetailleerde cijfers beschikbaar over het aantal specifieke oproepen met betrekking tot coronagerelateerde zorgen.

U vraagt of ik het nodig vind om extra maatregelen te nemen om het mentale welzijn van onze ambtenaren te versterken. Ondanks de redelijk goede resultaten vind ik het inderdaad belangrijk om dat mentale welzijn verder op te volgen. Mijn

administratie ontwikkelde het afgelopen jaar een veelzijdig ondersteuningsaanbod met onder andere webinars en coachingtrajecten. Hierbij was specifiek aandacht voor het welzijn en de veerkracht van individuele medewerkers. Daarnaast was er ook een aanbod gericht op leidinggevendenden om hun handvaten te geven.

Daarnaast wil ik onderstrepen dat reeds bij de start van deze regeerperiode de versterking van het welzijnsbeleid als strategische doelstelling werd opgenomen in de beleidsnota. Het inzetten op het welzijn van de Vlaamse ambtenaren overstijgt mijns inziens de periode van de coronacrisis.

Recent ontwikkelde mijn administratie daarom een dashboard welzijn, waar entiteiten de eigen ziekte- en afwezigheidscijfers kunnen opvolgen. Men krijgt zo zicht op de evolutie en kan zelf alarmdrempels bepalen.

Op korte termijn wordt een nieuwe tool gelanceerd, namelijk het welzijnskompas. Een individuele medewerker kan deze tool gebruiken om zijn welzijn in te schalen. Op basis van de uitkomst worden drie tools gesuggereerd waarmee het personeelslid aan de slag kan om zijn situatie te verbeteren. Deze tool kan worden gebruikt op niveau van het individu, maar ook op niveau van het team en de entiteit.

U vraagt mij vervolgens naar de voorbereiding voor de 'terugkeer', wanneer de deuren terug open mogen. Momenteel bevinden we ons nog in de situatie van maximaal thuiswerk. Ik zou elke ambtenaar eerst en vooral willen bedanken voor zijn inzet, maar hem tegelijkertijd ook willen aanmoedigen om vol te houden en contact op te nemen met zijn leidinggevende, met collega's en met een welzijnsactor wanneer het minder gaat. Men hoeft daar niet over te aarzelen. Dat is geen schande, dat overkomt ons allemaal.

Het crisismanagementteam van de Vlaamse overheid zal de komende weken bekijken hoe we de geleidelijke terugkeer naar kantoor op een verantwoorde wijze kunnen vormgeven, zodra de situatie het toelaat. Hierbij wil ik uiteraard onderstrepen dat we dit doen conform de geldende maatregelen.

Heel wat entiteiten staan vandaag reeds stil bij de geleidelijke terugkeer naar kantoor. Het Agentschap Overheidspersoneel werkt momenteel een ondersteuningsaanbod uit waarbij handvaten worden aangereikt om een entiteitseigen kader inzake hybride werken te ontwikkelen.

De taskforce zal bestaan uit wetenschappelijk experts op het vlak van welzijn, telewerken en leiderschap en HR-experten uit de privésector. We zijn die namen aan het oplijsten en die mensen aan het contacteren. We zijn daar volop mee bezig, de taskforce is dus nog niet definitief samengesteld. We hebben ondertussen een lijst gemaakt, een shortlist. Maar pas als men heeft toegezegd, kan ik daarmee naar buiten komen. Ik kan dat moeilijk vooraf doen, dat begrijpt u ook.

De taskforce zal zich buigen over vraagstukken rond het welzijn tijdens hybride werken, de betrokkenheid van medewerkers en de impact die hybride werken heeft op het team en de organisatie. Daarbij zal aandacht worden besteed aan leidinggeven op afstand.

De taskforce zal advies geven betreffende elementen voor een doordacht beleid inzake hybride werken, waarbij het welzijn van de medewerkers een prioriteit is.

Op die basis willen we als Vlaamse overheid ons toekomstig beleid rond welzijn en hybride werken stoelen op recent wetenschappelijk onderzoek en ook op best practices uit de bedrijfswereld.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): De resultaten zijn niet echt verrassend. Op zich is dat ook goed, want dat betekent dat het welzijn van onze ambtenaren niet daalt, of beperkt daalt, maar in trend met de samenleving. Onze Vlaamse ambtenaren zijn ook mensen, uiteraard.

We hebben het afgelopen jaar gemerkt dat u daar sterk op hebt ingezet. Dat hoor je als je spreekt met ambtenaren en dat zie je ook op de website van het Agentschap Overheidspersoneel. Het is goed dat u daar verder op ingaat via het welzijnskompas, zoals u daarnet vertelde.

Dat terugkommoment, van zodra het mag, is echt wel belangrijk, minister. Want heel veel mensen verlangen ernaar – en dat is goed – om eindelijk weer eens in dat bureau te kunnen gaan zitten en weer te kunnen werken. Betekent dat dat het vandaag, als men terug wil gaan, nog niet veilig is, maar dat u nu een plan zult opstellen om ervoor te zorgen dat de nodige handgels en maskers er liggen en er tussenschotten zullen zijn? Met andere woorden, dat de praktische organisatie nog niet klaar is, maar dat die er wel komt? Zo ja, als dat zo is, als het plan nu nog wordt opgesteld, wanneer denkt u dat het klaar zal zijn, zodat we iedereen stap voor stap kunnen verwelkomen?

Rond die taskforce heb ik een gelijkaardige vraag. Het is uiteraard zeer goed dat u die samenstelt. Ook de taken zijn zeker prima. Maar is dat een permanent gegeven? Of is dat een tijdelijk gegeven, om een plan op te stellen? En ook hier: welke timing ziet u daarvoor?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, we hebben duidelijk gemerkt dat de flexibiliteit van de werknemers van de Vlaamse overheid een pluim verdient. Ze hebben heel snel de omschakeling kunnen maken. Misschien heeft de plaats- en tijdonafhankelijke werksfeer die er al wat heerste, dat plan dat er al was, geholpen bij een snelle omschakeling. Ik ben verheugd om te zien dat er vrij weinig klachten zijn binnengekomen bij de ombudsman. Ik denk dat, zoals de heer Warnez aangaf, er een duidelijke uitdaging ligt bij het ontbreken van de groepsdynamiek, het niet kunnen werken op de werkplek.

Minister, u gaf het al aan: de weg die we zijn ingeslagen rond het hybride werken, het telewerken, het thuiswerken is een blijver, ook post corona. Minister, wat ook een blijvertje zal zijn, is het belang dat de leidinggevende, de werkgever zal moeten geven aan het bewaken van de mentale gezondheid van zijn werknemers. We zullen daar in de toekomst meer aandacht voor hebben, zowel in de privé als bij de ambtenarij.

Minister, we hebben daaromtrent een aantal webinars gezien. Hebt u op dit moment al een idee van de respons? Komt er eventueel een vervolg?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, mijnheer Van Miert, ik dank u voor de constructieve reflecties. Ik kan bevestigen, mijnheer Warnez – ik citeer u –: "Vlaamse ambtenaren zijn ook mensen." Ik ben het daar volkomen mee eens. Ik denk zelfs dat het uitstekende mensen zijn, die heel hard hun best doen. Dat vindt u ook.

Wat de terugkeermomenten betreft, is het probleem niet dat we niet klaar zijn. Als u nu naar een Vlaams administratief centrum gaat, dan zult u zien dat de belijning, de gel er eigenlijk allemaal is. Dat is ook niet het grote werk. Dat kennen we, dat hebben we ondertussen in de vingers.

Het probleem is dat we vandaag de dag verplicht moeten thuiswerken, maximaal thuiswerken. Terugkomdagen organiseren is vandaag dus in strijd met het regelgevend kader. Dat is de echte reden waarom we wachten.

In de entiteiten is men twee zaken aan het voorbereiden. Ten eerste moet alles praktisch in orde zijn wanneer de mensen terugkomen. Daarnaast is het ook een soort nieuwe start van de organisatie en van het team. Na zoveel maanden zitten collega's opnieuw samen aan een bureau, op kantoor en werken ze opnieuw fysiek samen, staan ze opnieuw samen aan het koffieapparaat. Dat is iets bijzonder en dat vraagt ook wat organisatie op het vlak van psychologie en welbevinden, het maken van nieuwe afspraken. Men moet elkaar opnieuw leren kennen, een doorstart maken en samen de weg vinden om in de toekomst dat hybride werk te organiseren. Dat vraagt wel wat voorbereiding. Een dergelijke terugkomdag heeft toch wel een bijzondere betekenis in een organisatie, zowel in een privaat bedrijf als in de publieke sector. We proberen dat samen met de leidinggevenden goed voor te bereiden.

We zullen die taskforce opstarten en daarmee samenwerken, maar ik ben er wel van overtuigd – en dat is ook het antwoord op de vraag van collega Van Miert – dat een goed hr-beleid er, wanneer er hybride wordt gewerkt, een dimensie bij krijgt. Het hr-beleid zorgt ervoor dat mensen hun loon op tijd krijgen, dat paperassen in orde worden gebracht, dat er wordt geëvalueerd, aangeworven, ontslagen. Hr zorgt ook dat bij ziektes alles wordt geregeld en zorgt voor opleiding en bijscholing. Maar de nieuwe dimensie in het hr-beleid is volgens mij het bewaken van de cohesie van een organisatie die hybride werkt. Hoe vinden we alternatieven voor die informele contacten die, wanneer men fysiek werkt, soms heel belangrijk zijn voor de creativiteit en het oplossingsgericht vermogen van een organisatie, voor het samen nadenken, voor het oplossen van kleine en minder kleine conflicten en wrijvingen en voor de werking? Ik denk dat een hr-beleid daar innovatief moet zijn en nieuwe dimensies moet uitwerken. Ik denk dat dat, om het met de woorden van collega Van Miert te zeggen, een blijvertje zal zijn. En daar moeten we werk van maken. Ik denk dat de innoverende kracht van die taskforce daar moet inzitten.

Collega Van Miert, ik kan u hier tot mijn spijt niet meteen de juiste follow-up van de webinar meedelen, maar als u die informatie graag wilt, kan ik u die cijfers wel laten bezorgen. U hebt die dan op relatief korte termijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor de voortreffelijke antwoorden. Ik weet uiteraard dat de Vlaamse ambtenaren vandaag niet op de werkvloer aanwezig zijn omdat telewerk verplicht is. Maar mensen en dus ook onze Vlaamse ambtenaren, die uitstekende mensen zijn, zijn zeer flexibel. Ik ben er dan ook van overtuigd dat dat simpele koffietje aan het koffieapparaat zoveel deugd kan doen. Er kan op dit moment geen koffie beter smaken dan samen met je collega's. Ik pleit er dan ook voor om dat zo snel en veel mogelijk, zodra het kan en mag, te realiseren. Ik kijk ook uit naar de werkzaamheden van de taskforce.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de inzet van coronasneltesten bij lokale besturen – 2682 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Als parlamentslid maar zeker als burgemeester volg ik op de voet de situatie bij de lokale besturen, die zorgen voor essentiële dienstverlening. Uw collega, minister Crevits, heeft een proefproject gelanceerd met sneltesten bij essentiële bedrijven. Ook de federale overheid heeft sneltesten aangekocht. In Duitsland zijn sneltesten al vrij verkrijgbaar. We voelen dan ook aan dat sneltesting, naast de vaccinatie, een onderdeel zal zijn van de terugkeer naar het nieuwe normaal. Ook bij de lokale besturen zullen we daar rekening mee moeten houden.

Minister, vindt u dat sneltesten kunnen worden ingezet, zowel voor de veiligheid van personeelsleden als voor die van bezoekers? Denkt u dat het mogelijk is om de lokale besturen daarbij te ondersteunen in hun functie van essentiële dienstverlening?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Partyka, ik dank u voor deze terechte vraag.

In de eerste plaats moeten we blijven inzetten op de huidige maatregelen, ook op de werkvloer. Telewerk is verplicht voor de functies waar het kan, voor de overige functies blijft het mogelijk naar de werkvloer te gaan, rekening houdend met de nodige veiligheidsmaatregelen. Daarnaast zetten we samen met de lokale besturen volop in op brononderzoek – om coronahaarden te vermijden –, contactonderzoek en de vaccinatiecentra.

Een coherent en effectief testbeleid is ontegensprekelijk een bijkomend instrument in de strijd tegen deze pandemie. De inzet van de testen moet echter doordacht gebeuren, waarbij rekening wordt gehouden met een aantal factoren. Een daarvan is dat het testmateriaal beperkt is. Ten tweede moet de grote kostprijs ervan evenredig zijn met het rendement. Ten derde blijft een test ook altijd een momentopname. En tot slot moet worden gefocust op kritische functies. Dat zijn functies die niet snel te vervangen zijn, die onmisbaar zijn voor het uitoefenen van de essentiële dienstverlening en waarvoor telewerk onmogelijk is, maar ook functies waar het houden van afstand of het gebruik van beschermingsmateriaal niet evident is en contact met mogelijk besmette personen reëel is.

Daarnaast moet de doelstelling van de inzet van testen goed voor ogen worden gehouden. De inzet van testen is steeds aanvullend op en dus niet vervangend ten aanzien van andere maatregelen. Preventieve testen zijn bedoeld om nieuwe uitbraken te voorkomen via detectie. De testen mogen dus niet gezien worden als een middel om sneller te versoepelen of andere maatregelen te laten varen. We moeten alleszins ook de basisregels aanhouden en de concrete toepassing versterken, ook op de werkvloer. Dat vergt onder meer empathie en waardering voor de geleverde inspanningen van burgers, ondernemingen en organisaties.

Wat openbare ambten betreft, wordt prioriteit gegeven aan politie-, inspectie en postdiensten, alsook aan de brandweer, de noodcentrales 112 en de douaniers.

De lokale besturen verzekeren sinds de aanvang van de coronacrisis ononderbroken bepaalde essentiële diensten aan de bevolking. Binnen deze dienstverlening

zijn er tevens kritische functies af te bakenen die volgens mij, net als voorgaande diensten, mee moeten worden opgenomen worden in de zelfteststrategie. Het gaat bijvoorbeeld over personeel dat instaat voor het onderhoud van het openbaar domein, vuilnisophalers, loketbedienden, mensen die instaan voor verkeersveiligheid en sociale dienstverlening, de noodambtenaren en gemeenschapswachten.

Er zijn verschillende proefprojecten geweest met betrekking tot de inzet van sneltesten binnen organisaties. Op basis van de inzichten die we hierdoor verworven hebben, werd ervoor gekozen om nu in te zetten op zelftesten. De Vlaamse Regering wil nu absoluut snelheid maken met de strategie van zelftesten. Daarom zal er een overheidsopdracht komen waarbij de Vlaamse overheid een raamcontract afsluit. Hier kunnen onze lokale besturen op intekenen en op eigen initiatief en voor eigen rekening zelftesten aankopen. De communicatie daarover komt er binnenkort aan. Het blijft wel een vrije keuze van de lokale besturen om hier al dan niet op in te zetten. Hun autonomie komt dus zeker niet in het gedrang.

Tot slot moet de procedure om met zelftesten te werken zo eenvoudig mogelijk zijn om ook effectief te zijn. Daarom zullen er op korte termijn duidelijke protocollen en afspraken komen op interfederaal niveau over de afbakening van de randvoorwaarden inzake de zelftesting.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, ik denk dat het heel verstandig is – ik had niets anders verwacht – om een raamakkoord voor de lokale besturen te maken. Zo niet, wordt het een beetje het Wilde Westen, zoals bij de mondkmasker-geschiedenis, waarbij iedereen in alle richtingen schiet omdat ieder lokaal bestuur het beste wil voor zijn personeel en inwoners. Het is heel goed dat er een raamakkoord komt. Dan kunnen we er ook op vertrouwen dat we niet zelf de markt op moeten om in allerlei schimmige constructies ons gerief aan te kopen. Het is goed dat de Vlaamse overheid ons daarbij zal helpen.

We moeten ervan uitgaan, hoe langer hoe meer, dat het een onderdeel zal zijn van het nieuwe normaal. Het is een illusie te denken dat we na de vaccinatie onmiddellijk opnieuw naar het normale leven zullen overgaan. We zullen in daar de toekomst rekening mee moeten houden en het is altijd handig als de centrale overheid ons daarbij helpt. Ik denk dat dit een goede strategie is.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik ben blij met uw insteek, want de lokale dienstverlening is het afgelopen jaar toch essentieel gebleken. De performantie van het lokale bestuur dicht bij de burgers, om hen bij te staan en hun vragen en noden op te lossen, was het afgelopen jaar essentieel. Een goede combinatie van testen, vaccineren en zelftesten zal ons leiden naar het nieuwe normaal. Zo zullen we het maar noemen want met de collega's zal het waarschijnlijk nooit meer worden zoals het vroeger was, ook niet in onze stadskantoren en gemeentehuizen.

Zoals mevrouw Partyka al zei, is ballonnetjes oplaten echt geen goed idee. We zitten nu al met spreidstanden tussen diensten waarbij Burgerzaken wel aanwezig is terwijl Ruimtelijke Ordening van thuis, nu waarschijnlijk in de tuin, werkt. We zien maatschappelijk assistenten die heel erg vragende partij zijn om te worden gevaccineerd omdat ze zo dicht bij de burgers aanwezig zijn. Als we dus met die zelftesten zullen beginnen, zeker voor onze eigen werking in de stadskantoren en gemeentehuizen, dan is het goed dat er een fijn kader is waarop wij kunnen inzetten om opnieuw naar de normale gang van zaken te gaan.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk niet dat er bijkomende vragen waren, voorzitter. Ik engageer me dus om ervoor te zorgen dat mevrouw Partyka op een deftige manier aan haar gerief kan geraken, om het in haar woorden te zeggen. Voor de rest denk ik dat we het eens waren met elkaar.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik heb daar niets meer aan toe te voegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tekenen van notariële akten door gemeenten in coronatijden – 2686 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): In deze coronatijden veranderen er heel wat zaken in ons dagelijks leven. Online vergaderen heeft zijn ingang gevonden in alle domeinen van ons leven, zo ook voor het tekenen van akten bij de notaris. De koper en verkoper zitten elk bij hun respectievelijke notaris en samen lezen ze de akte voor via videoconferentie. Het lijkt iets wat enkele maanden geleden onmogelijk was, maar nu regelmatig voorkomt.

Om dit alles vlot te laten verlopen worden de akten getekend op een kantoor, het kantoor van de koper. De medewerker van het kantoor waar getekend wordt, krijgt dan een volmacht van de partijen die bij de andere notaris volgen. Dit alles is een beetje vergelijkbaar met de afsluiting van een hypothecair krediet en loopt eigenlijk vrij vlot.

Ik begrijp van verschillende lokale besturen dat zij deze procedure niet kunnen gebruiken, omdat zij geen volmacht kunnen geven aan een notarismedewerker.

Minister, bent u op de hoogte van deze aanpak? Kunnen gemeenten meewerken aan een dergelijke ondertekening?

Welke stappen zult u eventueel zetten om de ondertekening van de akten door gemeentebesturen in coronatijden maar zeker ook daarna te vergemakkelijken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Fournier, u vraagt me naar de mogelijkheden voor lokale besturen om notariële akten te ondertekenen door gebruik te maken van digitale authentieke volmachten. Vanuit het werkveld heb ik hierover geen concrete signalen of vragen ontvangen. U bent de eerste die dit signaleert.

Algemeen gezien, en dan spreek ik niet over de concrete situatie voor lokale besturen, heeft de werkwijze van de digitale authentieke volmacht, waarbij men dus mandaat geeft aan een derde, bijvoorbeeld een medewerker van het notariskantoor, om de akte te tekenen, een toename gekend door de coronacrisis. Ik begrijp dan ook dat lokale besturen de mogelijkheid van deze werkwijze onderzoeken.

Ik wil benadrukken dat de ondertekeningsbevoegdheid voor het ondertekenen van reglementen, verordeningen beslissingen, akten en alle andere stukken of briefwisseling van de organen van lokale besturen strikt geregeld is in het decreet over het lokaal bestuur (DLB). Het ondertekenen van een authentieke akte is geen daad

van uitvoering. Als de gemeenteraad een beslissing neemt tot aan- of verkoop van een onroerend goed, dan wordt de gemeenteraad bij het verlijden van de akte vertegenwoordigd door de voorzitter van de gemeenteraad en de algemeen directeur. Zij ondertekenen en medeondertekenen de authentieke akte. U kunt deze regeling nalezen in artikel 279 van het decreet over het lokale bestuur.

Er bestaat voor de voorzitter van de gemeenteraad de mogelijkheid om zijn ondertekeningsbevoegdheid te delegeren. De delegatie moet schriftelijk gebeuren en kan aan een of meer leden van de gemeenteraad worden verleend. U kunt dit uitgebreid terugvinden in artikel 281 van hetzelfde decreet. De voorzitter kan dus bijvoorbeeld voor het ondertekenen van authentieke aktes inzake onroerende ver-richtingen van de gemeente zijn ondertekeningsbevoegdheid delegeren aan een lid van de gemeenteraad. Die delegatie kan ook voor een specifiek bepaalde periode worden gegeven. Ook voor de algemeen directeur bestaat de mogelijkheid tot delegatie van zijn ondertekeningsbevoegdheid.

Naast de regels in het decreet over het lokaal bestuur, bestaan er burgerrechtelijke regels. Volgens die burgerrechtelijke regels, opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, kan een mandaat worden gegeven aan een derde om een akte in naam en voor rekening van iemand anders te ondertekenen.

Uw vraag is eigenlijk of die burgerrechtelijke regels van toepassing zijn op lokale besturen. Dit is in mijn ogen een interpretatievraag. Oefenen de voorzitter van de raad en de algemeen directeur de decretaal toegekende ondertekeningsbevoegdheid uit via het ondertekenen van de digitale authentieke volmacht of dienen zij actief zelf de authentieke akte te ondertekenen?

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), dat ik daarover bevraagd heb, is daar voorzichtig in. Het decreet over het lokaal bestuur bepaalt duidelijk of een delegatie van ondertekeningsbevoegdheid mogelijk is en aan wie die delegatie specifiek kan worden gegeven. Dit kader is strikt en daarvan kan niet worden afgeweken. Ik kan mij vinden in het standpunt van mijn administratie om hier voorzichtig mee om te springen.

Anderzijds stel ik vast dat de huidige situatie mogelijk vraagt naar een meer pragmatische aanpak. De uiteindelijke beoordeling of de authentieke akte geldig is ondertekend, behoort tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken. De burgerlijke rechter zal zich, bij de behandeling hiervan, moeten uitspreken over het feit of de akte geldig ondertekend werd.

De toezichthoudende overheid spreekt zich enkel uit over de beslissing van de gemeenteraad tot aan- of verkoop. De toezichthoudende overheid kan zich niet uitspreken over het afsluiten en ondertekenen van de authentieke akte zelf. Dit laatste behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de burgerlijke rechter.

Ik denk niet dat er een noodzaak bestaat om de ondertekening van akten door besturen aan te passen. Zoals gezegd, heb ik daarover ook geen concrete signalen ontvangen.

Samengevat: we zitten hier in een interpretatief kader, waarover uiteindelijk de burgerlijke rechter zal oordelen. Ik denk dat we dus beter voorzichtig zijn, want u loopt het risico dat de burgerlijke rechter in uw nadeel oordeelt, wanneer u het systeem toepast dat u geschetst hebt. Ik zou dus voorzichtig zijn daarin, tenzij we de decretale bepalingen zouden aanpassen, wat natuurlijk altijd een mogelijkheid is. Maar dat behoort tot de wijsheid van het parlement, mevrouw Fournier.

De voorzitter: Dat zijn mooie slotwoorden. We worden uitgedaagd in onze wijsheid.

Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Dat zijn heel mooie slotwoorden. Ik denk dat dit stof tot nadenken geeft. Minister, u hebt een heel uitgebreid antwoord gegeven, dat ik er zeker nog eens op ga nalezen. Het is wel zo dat het digitaal ondertekenen vanop afstand, zowel voor professionele als voor privédoeleinden, heel efficiënt verloopt en dat het mogelijk zou moeten zijn voor de lokale besturen. Ik denk dat dat voor de lokale besturen ook wel een meerwaarde zou kunnen zijn. Ik zal dit dus zeker eens bespreken met de lokale besturen, met notarissen en met collega-parlementsleden en bekijken welke initiatieven er mogelijk zijn.

Dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord.

De voorzitter: Zult u ook een akte tekenen, mijnheer Tommelein, al bent u geen voorzitter van de gemeenteraad?

De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Niet meer, voorzitter. Ik ben dat lang geweest en ik heb in mijn leven al veel aktes ondertekend, want ik ben nog kantoordirecteur geweest in een bankinstelling. Vroeger moesten die bankdirecteurs altijd aanwezig zijn bij de verlening van de akte, maar dat is ondertussen al lang verleden tijd. De banken komen al lang niet meer naar de notaris maar geven een delegatie, geven een volmacht.

Wel, mevrouw Fournier, I'm your man! Ik ben bereid om, samen met u, het initiatief te nemen, want ik vind het vrij oubollig dat dit nog allemaal op papier moet gebeuren. Ik denk dat dit echt niet meer van deze tijd is en dat wij er dringend voor moeten zorgen dat we dit decretaal aanpassen. Ik denk dat daar een oplossing voor moet komen, niet alleen tijdens corona. Ik heb het elders ook al gezegd: corona zorgt voor heel veel miserie, maar ook voor heel wat opportuniteiten. Wel, mevrouw Fournier, beste Martine, dit is een opportuniteit. We gaan dat oubollig gedoe afschaffen en we gaan ervoor zorgen dat, ook na corona, aktes verleden kunnen worden op afstand, op een digitale manier.

De voorzitter: Dat is een mooi voorstel.

Bart Tommelein (Open Vld): Doet u ook mee, voorzitter?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik moet zeggen dat ik ongelooflijk verheugd ben dat hier een mooi samenwerkingsverband ontstaat om de moderniteit binnen te loodsen in de manier waarop onze regels bestaan. De ervaring langs notariële kant en langs bancaire kant inspireert ons om onze regelgeving te vernieuwen. Dat is ook de taak van een parlement: regelgevend werk leveren, het regelgevend kader aanpassen aan de evoluties in de samenleving, indien het kan zelfs enigszins vooroplopen op maatschappelijk vlak. Ik kan dat dus alleen maar steunen. Ik ben blij en ik ben in blijde verwachting, als minister, van degelijk decretaal werk van dit parlement. Dat zal ik dan met heel veel plezier steunen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier, hebt u nog iets toe te voegen aan al die wijsheid die hier de laatste twee minuten tentoongespreid werd?

Martine Fournier (CD&V): Minister, u hoort nog van ons.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over lokale projecten om het mentale welzijn te versterken
– 2710 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik stel nogmaals een vraag over mentaal welzijn, omdat dit zo belangrijk is tijdens deze coronacrisis, die een impact heeft op ons allemaal. Een jaar na de eerste lockdown voel je dat het voor veel meer mensen steeds lastiger wordt. We zitten op ons tandvlees. Dat is iets wat je ziet in alle segmenten van de samenleving. Jongeren maar ook anderen zien hun vrijetijdsbesteding beknot. Studenten kunnen nog altijd niet volwaardig naar de universiteit of aula. De senioren – en in het bijzonder de minder mobiele senioren – ontmoeten nog steeds heel weinig mensen. Ook het telewerken begint zwaar te wegen bij mensen die een job hebben. Kortom, het gebrek aan sociale contacten maakt het zwaar. We missen onze familie, vrienden en collega's.

We moeten diegenen die het zwaar hebben, ondersteunen. Net als u, minister, ben ik ervan overtuigd dat de lokale besturen hierin een zeer belangrijke rol kunnen en zullen spelen. Zij kennen hun lokale partners en hun burgers. Ik ben dan ook heel tevreden dat u 3 miljoen euro zult vrijmaken voor lokale besturen om het mentaal welzijn te versterken. U maakte op 19 maart bekend dat u daarvoor een projectoproep zult lanceren. In uw communicatie stelt u dat het in het bijzonder de jongeren en de senioren zijn die het moeilijk hebben.

Kunt u meer duiding geven bij de criteria waaraan de lokale besturen moeten voldoen om middelen te krijgen? Zullen de projecten specifiek gericht zijn op jongeren of senioren?

Wanneer zal deze projectoproep gelanceerd worden? Wanneer zullen de lokale besturen deze projecten kunnen aanvangen?

Hebt u al gesproken met uw collega-ministers van Welzijn en Jeugd om samen de lokale besturen te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor deze vraag, mijnheer Warnez. We hebben inderdaad vorige week een projectoproep gelanceerd om lokale besturen te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om het mentaal welzijn van kinderen en jongeren tot 30 jaar te verhogen. De oproep kwam tot stand in goede samenwerking met mijn goede collega's van Welzijn en Jeugd, minister Dalle en minister Beke.

Elk lokaal bestuur kan een aanvraag doen voor maximum 40.000 euro per project, waarbij we een cofinanciering vragen van 50 procent. Een gemeente moet dus zelf tot 40.000 euro op tafel leggen en kan tot 40.000 euro krijgen. Het gaat over nieuwe of versterkte maatregelen.

Waarom focussen we op jongeren? Kinderen en jongeren die het al moeilijk hadden, krijgen het vaak nog zwaarder te verduren in de huidige situatie. Het is daarom belangrijk dat we deze jongeren niet aan hun lot overlaten. De problemen die ontstaan zijn of verergerd zijn tijdens de nog lopende coronacrisis zullen ook niet zomaar verdwijnen zodra de maatregelen opgeheven worden. Ze zullen ook zichtbaar en voelbaar zijn na de crisisfase van de pandemie. Bijgevolg moet niet

alleen tijdens de volle coronacrisis maar ook daarna ingezet worden op het verhogen van het mentaal welzijn van kinderen en jongeren. Daarom zijn de middelen ook te besteden tot 30 juni 2022.

Wat de criteria om in aanmerking te komen betreft: gelet op de urgentie en het feit dat de lokale besturen zelf het best weten wat de noden zijn, hebben we beoordelingscriteria en de toekenningsprocedure zo eenvoudig mogelijk gehouden. We gaan ervan uit dat zij fijnmazig, gericht, op maat werken. Als we de criteria te zwaar maken, lopen we het risico te laat te zijn.

Concreet wordt het volgende nagegaan. Bedraagt het aangevraagde bedrag niet meer dan 40.000 euro en doet het lokaal bestuur zelf zijn cofinanciering? Wordt aan de termijnen voldaan? Wordt geduïd welke nieuwe of versterkte initiatieven genomen zullen worden en met welke partners samengewerkt zal worden? Heeft het lokaal bestuur een raming gemaakt van de kosten van het project en zijn daarbij enkel subsidiabele kosten opgenomen? Als het antwoord op al deze vragen 'ja' is, komt het lokaal bestuur in aanmerking voor financiering.

De subsidies worden toegekend in de volgorde van ontvangst per toekenningsronde en voor zover het budget van 3 miljoen euro niet overschreden wordt.

Om ook snel te kunnen schakelen vanuit de overheid in het toekennen van de middelen, zijn er vier behandelmomenten voorzien. Op 23 april is er een eerste moment voor de aanvragen die tot dan zijn binnengekomen. Meteen daarna kunnen de eerste projecten van start gaan of versterkt worden. De aanvragen van lokale besturen die meer tijd nodig hebben, worden behandeld op 14 mei, 4 juni en 25 juni.

Conclusie: de belangrijkste elementen van deze oproep zijn dus het inzetten op het mentaal welzijn van jongeren, het vertrouwen stellen in de lokale besturen en de beperkte planlast tot indiening. We zijn uiteraard blij dat we met deze oproep zo snel kunnen schakelen om in te zetten op het mentaal welzijn van jongeren, want de signalen die we vanuit de lokale besturen krijgen, noopten wel tot deze ondersteuning.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank u wel, minister voor het uitgebreide antwoord en ook de duidelijke termijnen en criteria die vooropgesteld werden. Ik ben heel blij dat u het principe hanteert van 'first come, first served' en dat er op 23 april al een eerste behandelmoment is. Want het is echt iets wat we elke dag voelen, ik voel het ook in mijn nabije omgeving: jonge gasten die er echt aan onderdoor gaan en die het echt enorm lastig krijgen. Ik vind dit een zeer goed initiatief, broodnodig, echt belangrijk. Ik meen dat uit de grond van mijn hart. Met die 3 miljoen euro zullen we minstens 75 projecten kunnen opstarten. Een dikke merci, echt waar!

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Dank u wel, minister. Ik wil me eerst en vooral aansluiten bij de woorden van appreciatie en bij de inschatting van het belang hiervan. Collega's, jullie weten dat ik het thema geestelijke gezondheid in het parlement opvolg. Ik denk dat ieder initiatief om daar extra inspanningen voor te doen een goed initiatief is, zeker door de lokale besturen, die meer dan wie ook zicht hebben op het maatwerk dat nodig is op het terrein.

Ik wil wel een bezorgdheid uitdrukken. Er gebeurt zeer veel en er worden via allerlei kanalen middelen ter beschikking gesteld. Dat is natuurlijk in de eerste plaats positief en zeer belangrijk. Op dit moment loopt er ook een aanvraag rond OverKop-huizen, die ook op dezelfde groep mikken. Ik maak me dus wel een beetje

zorgen over het vervlechten van die middelen en de mate waarin we 101 nieuwe structuren naast elkaar oprichten om dezelfde doelstellingen te dienen. Vandaar mijn vraag: wordt er voldoende overlegd en kunnen we bestaande initiatieven of zaken die onlangs, onder andere onder voogdij van minister Beke, zijn opgestart, ook inschakelen in dit type middelen of moeten die los staan van elkaar? Het lijkt me wel belangrijk om efficiënt en doelgericht te blijven werken, zeker met beperkte middelen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral bedankt, mijnheer Warnez, voor uw positieve houding hiertegenover. Ook de heer Vaneeckhout staat hier positief tegenover en stelt ook een vraag. Ik kan daar heel duidelijk op antwoorden. Er staat heel duidelijk ook 'het versterken van bestaande sporen'. Er zijn inderdaad gemeenten met een OverKop-huis, maar dat bestaat niet overal. Er zijn er nu in totaal vijf, maar we gaan naar zestien. U weet dat. Maar niet overal heeft men die structuren. Daar waar ze er zijn, kan men die structuren met deze subsidies versterken.

Ik geef een voorbeeld. In een OCMW wordt heel goed gewerkt aan het mentale welzijn van jonge mensen, die misschien tot kansengroepen behoren. Wel, je kan dat met deze subsidies versterken. Je kan je OverKop-huis versterken. Je kan centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) extra bemannen. Je kan ook nieuwe initiatieven opstarten. Je kan er bijvoorbeeld voor kiezen om jeugdverenigingen te ondersteunen, omdat die misschien jongeren bereiken die via andere kanalen niet bereikt worden, via de reguliere kanalen.

Daarvoor rekenen we natuurlijk op de coördinatie van de lokale besturen, die heel goed weten waar ze lokaal mee bezig zijn, wat de verschillende sporen zijn waarmee ze mensen kunnen bereiken. Want u weet dat niet elke organisatie iedereen bereikt. Het jongerenaanbod van het CAW (JAC) bereikt sommige mensen, maar vaak slechts een bepaalde groep in de samenleving. Sportverenigingen bereiken andere mensen.

Een lokaal bestuur kan heel goed inschatten waar die middelen op de meest nuttige manier ingezet kunnen worden. Als je dat te rigide gaat bepalen, mis je de creativiteit van lokale besturen. Lokale besturen zijn onze partners hierin. We geven die eigenlijk de mogelijkheid om hierop in te spelen. Ik denk dus dat het niet alleen gaat om het bekomen van nieuwe sporen maar ook het versterken – wat uw bezorgdheid was – van bestaande structuren. Dat kunnen we met deze middelen ook doen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil de minister nogmaals bedanken en wens hem heel veel succes met de communicatie richting die lokale besturen. We zullen die communicatie heel hard mee ondersteunen, want het is heel belangrijk dat we dit soort projecten zo snel mogelijk uitrollen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.